

Rapport

Hushållens syn på vad som är viktigt för avfallshanteringen i framtiden

Kvalitativ studie för SÖRAB:s räkning via 12 personliga intervjuer

Oktober 2007

Innehåll

Kort sammanfattning	1
Bakgrund och syfte	2
Metod	2
Målgrupp och urval.....	2
Frågeguide.....	3
Uppläggning	4
Bortfall	4
Undersökningens resultat.....	5
• Kort presentation av intervjupersonerna	5
• Kort inledande kartläggning av hur man sopsorterar idag/ allmänna synpunkter på dagens system	6
• Konsumerar man miljömärkta varor /hur medveten konsument är man....	11
• Attityder till sortering av kompost och restavfall i två fraktioner (gäller enbart Sollentuna eller om hushållet har egen hemkompost).....	13
• Attityder till framtida konsumtion	14
• Kommunens möjlighet att kunna påverka mängden avfall	16
• Attityder till att sortera mera i framtiden.....	19
• Hur ska sorteringssystemen se ut i framtiden	23
• Informationen kring sopsortering.....	26
• Inställning till återanvändning utifrån "avfallstrappan"	29
• Medborgarnas ansvar för avfallshanteringen i framtiden.....	32

Kort sammanfattning

Denna studie bygger på 12 personliga besöksintervjuer med män och kvinnor inom åldrarna 25–50 år, boende i flerfamiljshus/lägenhet eller villa/radhus i de nio kommunerna som SÖRAB täcker in: Danderyd, Järfälla, Lidingö, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Täby, Upplands-Väsby och Vallentuna. I den kvalitativa fasen finns ingen vetenskap i urvalsdragningen. Det viktiga är att vi får en bred och bra mix av respondenter som underlag för studien. Vår utgångspunkt är att urvalet ska spegla hushåll med olika erfarenheter.

Syftet med vår kvalitativa undersökning är att få djupare insikt i och förståelse för hur allmänheten/hushållen ser på avfallshanteringen idag och vad som är viktigt för avfallshanteringen i framtiden. Vilka önskemål finns, vilket ansvar som medborgare anser man sig ha för avfallshanteringen osv.

Syftet med denna inledande studie är *inte* att ge svar på hur spridd en uppfattning är hos hela populationen. Via en uppföljande kvantitativ undersökning får vi däremot ett sådant underlag. Vår rapport, som bygger på citat, är omfattande, men det är först, när man läst den i sin helhet, som man kan vaska fram och ta ställning till vilka frågeområden, som bör kvantifieras.

Sammanfattande kommentarer finns inne i rapporten under respektive rubrik. För sidhänvisning se Innehållsförteckning: "Undersökningens resultat".

Vårt arbete fortsätter nu med att ta fram förslag på frågeområden, som kan brytas ner till enstaka frågor i det frågeformulär, som ska användas i den uppföljande telefonintervjun. Denna omfattar 1.350 intervjuer med hushåll inom SÖRAB-regionen.

Lycka till med fortsatt läsning av rapporten, som vi hoppas ni finner intressant.

Lidingö 2007-10-24

Kerstin Ahne

Bakgrund och syfte

År 2000 fastställdes den nuvarande regionala avfallsplanen för SÖRAB-regionen. Planen omfattar regionala angelägenheter inom avfallshanteringen i SÖRAB:s nio delägarkommuner utom Stockholm. Varje kommun har även sin lokala avfallsplan.

Våren 2007 tog SÖRAB:s styrelse initiativet till att ta fram en avfallsplan som är gemensam för de nio kommunerna där SÖRAB har ansvaret för behandlingen av hushållens avfall.

Som ett underlag vid framtagandet av den gemensamma avfallsplanen bestämdes att en enkät skulle genomföras för att spegla medborgarnas önskan om den framtida avfallshanteringen i regionen.

Vi har fått i uppdrag att genomföra denna kartläggning av hushållens syn på vad som är viktigt för avfallshanteringen i framtiden. I samband med vårt inledande möte i juni 2007 kom vi fram till att dela upp studien i två olika delar, dels en kvalitativ studie och dels en kvantitativ studie.

Vid kvalitativa undersökningar genomförs endast ett litet antal intervjuer. Syftet med kvalitativa studier är att söka underlag för hypoteser. – Syftet med vår studie, som redovisas i denna rapport, är att få djupare insikt i och förståelse för hur allmänheten/hushållen ser på avfallshanteringen idag och vad som är viktigt för avfallshanteringen i framtiden. Vilka önskemål finns, vilket ansvar som medborgare anser man sig ha för avfallshanteringen osv.

Delsyften som ingått i studien framgår av innehållsförteckningen längst fram i rapporten.

Metod

Informella personliga besöksintervjuer med målgruppen. Intervjuerna har genomförts i intervjupersonens hem eller på hans/hennes arbetsplats.

Målgrupp och urval

Målgrupp för studien är hushåll med medlemmar inom åldrarna 25–50 år inom de nio kommunerna i Stockholmsregionen.

I den kvalitativa fasen finns ingen vetenskap i urvalsdragningen. Det viktiga är att vi får en bred och bra mix av respondenter som underlag för studien. Vår utgångspunkt var att urvalet skulle spegla hushåll med olika erfarenheter.

Vi tog fram ett förslag till urval enligt följande matris, som bygger på 12 intervjuer totalt. Under fältarbetets gång fick vi göra några justeringar, som vi kommenterar närmare under "Bortfall".

KOMMUN: 1 hushåll per kommun utom i två kommuner, Sollentuna och Lidingö, där 3 respektive 2 hushåll dras

ÅLDER: Yngre (25–35 år) 6 st., äldre (36–50 år) 6 st.

KÖN: Man 6 st., kvinna 6 st.

BOENDEFORM: Flerbostadshus/lägenhet 6 st., villa 6 st.

HUSHÅLLSSTORLEK: 1–2 personershushåll 3 st., ≥ 3 personer 9 st.

<p>1 DANDERYD Äldre Kvinna Villa ≥ 3 pers</p>	<p>2 JÄRFÄLLA Yngre Man Lägenhet ≥ 3 pers</p>	<p>3 LIDINGÖ Yngre Kvinna Lägenhet 1–2 pers</p>	<p>4 LIDINGÖ Äldre Man Villa ≥ 3 pers</p>
<p>5 SOLLENTUNA Yngre Kvinna Villa ≥ 3 pers</p>	<p>6 SOLLENTUNA Äldre Kvinna Villa 1–2 pers</p>	<p>7 SOLLENTUNA Yngre Man Villa ≥ 3 pers</p>	<p>8 SOLNA Äldre Man Lägenhet ≥ 3 pers</p>
<p>9 SUNDBYBERG Äldre Kvinna Lägenhet 1–2 pers</p>	<p>10 TÄBY Äldre Man Villa ≥ 3 pers</p>	<p>11 UPPLANDS- VÄSBY Yngre Kvinna Lägenhet ≥ 3 pers</p>	<p>12 VALLENTUNA Yngre Man Lägenhet ≥ 3 pers</p>

Frågeguide

I förväg tog vi fram en frågeguide, som täckte in de delsyften/frågeområden, som vi ville diskutera med målgruppen.

Upplägging

Vi rekryterade urvalet per telefon och berättade om vår undersökning. Därefter bekräftade vi med ett brev den tid som vi kommit överens om för intervjun. Tillsammans med bekräftelsen skickades ett brev från SÖRAB, som kortfattat beskrev vad intervjun gällde samt hänvisade till oss som undersökningsföretag, att vi fått i uppdrag att genomföra personliga intervjuer för deras räkning. Brevet undertecknades av Ingrid Olsson, Miljö- och utvecklingschef på SÖRAB.

Varje intervju tog cirka *en timme i anspråk, exklusive restid*. Fältarbetet pågick under perioden 26 september – 19 oktober 2007.

Som tack för hjälpen överlämnade vi efter genomförd intervju ett presentkort à 300 kronor från Paus Presentkort AB. De kan användas i de flesta affärer och varuhus, som är anslutna till Svensk Handel samt hos de flesta hotell och restauranger anslutna till Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare.

Belöningen blev mycket uppskattad av respondenterna.

Bortfall

Samtliga intervjuer som förankrades per telefon blev genomförda.

Vi fick en del bortfall i våra inledande kontakter per telefon. Främsta skälet var att man inte passade in i matrisen/tillhörde den målgrupp vi sökte. Det näst främsta skälet var tidsbrist. Man upplevde att en timmes personlig intervju var för lång tid och föreslog i stället att man kunde ställa upp för en kortare telefonintervju, vilket alltså inte var aktuellt.

Totalt har vi genomfört 12 intervjuer, som fördelar sig enligt tabellen nedan.

Vi kan notera några avvikelser från urvalsmatrisen, markerade med asterisk nedan. Intervju nr 2, åldern är 47 år och ej inom intervallet 25–35 år. – Intervju nr 5 fick ersätta den tredje intervjun i Sollentuna med en ny intervju person pga. att intervjun blivit uppskjuten ett flertal gånger. Vi valde att genomföra en ytterligare intervju i Järfälla, kvinna inom det yngre åldersintervallet, boende i lägenhet med ett litet hushåll. – Intervju nr 6, antalet personer i hushållet är 3 och ej 1–2 personer. – Intervju nr 12, boende i radhus och ej lägenhet.

Kommun	Kön	Ålder	Boendeform	Hushållsstorlek
1. Danderyd	Kv	45	Villa	4 personer
2. Järfälla	M	47*	Lägenhet (br)	4 personer
3. Lidingö	Kv	29	Lägenhet (hyres)	2 personer
4. Lidingö	M	40	Villa	4 personer
5. Järfälla*	Kv	35	Lägenhet (br)	2 personer
6. Sollentuna	Kv	49	Villa	3 personer*
7. Sollentuna	M	35	Villa	4 personer
8. Solna	M	49	Lägenhet (br)	3 personer
9. Sundbyberg	Kv	44	Lägenhet (hyres)	1 person
10. Täby	M	49	Villa	4 personer
11. Upplands-Väsby	Kv	34	Lägenhet (hyres)	3 personer
12. Vallentuna	M	34	Radhus*	3 personer

Undersökningens resultat

Resultatet presenteras dels i en muntlig avrapportering för uppdragsgivaren, dels i denna beskrivande och tolkande skriftliga rapport med en mängd citat.

Kort presentation av intervjupersonerna

1 Susanne 45 år, bor i villa i Danderyd. Hushållet består av fyra personer, make och två barn, 11 respektive 13 år. Susanne arbetar som skattejurist.

2 Carlos 47 år, bor i bostadsrättslägenhet i Järfälla. Hushållet består av fyra personer, maka och två barn, 16 respektive 18 år. Carlos arbetar som brev-bärare. Familjen har bott i Sverige i 7 år, kommer ursprungligen från ett land i Sydamerika.

3 Camilla 29 år, bor i hyreslägenhet på Lidingö. Hushållet består av två personer, Camilla och sambo. Camilla är auktoriserad hudterapeut och sambon studerar till lärare.

4 Fredrik 40 år, bor i villa på Lidingö. Hushållet består av fyra personer, maka och två barn, 8 respektive 5 år. Fredrik arbetar på bank inom den finansiella sektorn.

5 Marita 35 år, bor i bostadsrättslägenhet i Järfälla. Hushållet består av två personer, Marita och en son på 12 år. Marita arbetar som undersköterska på ett äldreboende.

6 Elisabeth 49 år, bor i villa i Sollentuna. Hushållet består av tre personer, make och en son på 14 år. Elisabeth är VD på ett utbildningsföretag.

7 Adam 35 år, bor i villa i Sollentuna. Hushållet består av fyra personer, maka och två barn, 4 år respektive en baby på 3 månader. Adam arbetar som byggnadsingenjör.

8 Peter 49 år, bor i bostadsrätt i Solna. Hushållet består av tre personer, maka och son på 20 år. Peter arbetar som ekonom.

9 Katarina 44 år, bor i hyreslägenhet i Sundbyberg. Hushållet består av en person. Katarina är forskarstuderande och arbetar extra på helgerna i en stor livsmedelsbutik.

10 Mikael 49 år, bor i villa i Täby. Hushållet består av fyra personer, maka och två barn, 19 och 10 år. Mikael arbetar som filmproducent.

11 Nina 34 år, bor i hyreslägenhet i Upplands-Väsby. Hushållet består av sambo och 9-årig dotter. Nina är höggravid, barnen väntas inom en snar framtid. Nina arbetar som familjerättsassistent.

12 Karl-Oskar 34 år, bor i radhus i Vallentuna. Hushållet består av tre personer, maka och dotter på 6 år. Karl-Oskar arbetar som medicinsk rådgivare.

Kort inledande kartläggning av hur man sopsorterar idag/allmänna synpunkter på dagens system

Inledningsvis diskuterar vi hur man ser på avfallshanteringen idag, hur man källsorterar sina sopor i hushållet. Vi låter intervjupersonerna berätta spontant och tar därefter fram och visar en lista över de olika avfallstyperna, om något/några typer ej kommit upp. – Vi vill på detta sätt få lite bakgrund om personen/hushållet, som vi intervjuar.

Bland våra tolv intervjupersoner finner vi allt från kvinnan – som bor i villa med källare – som uppger att hon sorterar allt, "för det är väldigt viktigt", till kvinnan – som bor i hyreslägenhet med sopnedkast utanför dörren – som påstår att hon inte sorterar någonting, utan "bara bär iväg pantburkar och PET-flaskor". Hon slänger även glas och flaskor i sopnedkastet och säger att alla

andra hyresgäster, där hon bor, gör samma sak. Annars är just *glas*, den avfallstyp som alla spontant uppger att de sorterar och lämnar till glasåtervinningen. På andra plats kommer tidningar, som de flesta sorterar och lämnar till tidningsåtervinningen. Därefter kommer pantburkar. Papp/kartong/wellpapp är en annan avfallstyp, som flera spontant svarar att de sorterar. Några uppger att de sorterar hårdplast, några sorterar konservburkar/metall och ytterligare några svarar spontant att de sorterar batterier respektive elektronik/el-avfall. Enstaka personer svarar farligt avfall, grovsopor, matavfall, mjölkförpackningar.

De sopor, som man *spontant* tänker på att man sorterar i hushållet idag, är alltså framför allt glas och tidningar, pantburkar och papper/kartong.

Däremot visar det sig att hushållen faktiskt källsorterar fler produkter, när vi låter dem se en lista över olika avfallstyper. Man tänker alltså inte spontant på att det här är sådant som man inte lägger i de vanliga hushållssoporna, man tänker inte på det som "avfall" olika "avfallstyper". Ett exempel på detta är el-avfall/elektronik, som de flesta uppger att de lämnar till återvinningen. Ett annat exempel är farligt avfall och batterier. – När det gäller metall och hårdplast, så kan vi notera att det finns hushåll i vår studie som sorterar detta, men det är lika vanligt att man inte gör det.

Vi har intervjuat två personer som sorterar matavfall, men då rör det sig om de två hushållen i Sollentuna, som vi valt ut pga. att de betalar för ett brunt och ett grönt kärl. Ett av de här hushållen uppger även att de sköljer ur mjölkförpackningar och sorterar för sig. För övrigt är det endast en av våra tolv intervjuade, som svarat att hon sorterar mjölkpaket till och från, vilket gör henne "besviken på sig själv".

Tre av de intervjuade har sophus med väl fungerande sortering. De bor alltså i lägenhet och samtliga uppger att de har nära till sophuset. I det ena fallet är soprummet helt nytt – hushållet sorterade sina sopor i mindre utsträckning tidigare. I det andra fallet är det en kvinna, som flyttat från lägenhet med sopnedkast, vilket innebar att hon knappast sorterade några sopor tidigare, men nu gör det, eftersom det finns sophus på gården och sambon är noga med källsorteringen. I det tredje fallet handlar det om en man, som bor i en bostadsrätt. Han uppger att sorteringen fungerar till 95%. De har inte nyckel till soprummet utan en bricka. "På så sätt kan man se vilka det är som slarvar: lägenhet och tid."

1 Vi sorterar papper, tidningar, glas, konservburkar, hårdplast, till och från mjölkpaket. Slösar vatten visserligen när man sköljer dem, men då är jag besviken på mig själv, som inte sorterar mjölkpaket oftare.

Har köpt en tidningstunna, som de hämtar gratis 1 g/månad. Det är på försök, men ska bli permanent.

Kommer aldrig iväg till stationen för att slänga... Vi har ett helt rum i källaren, som är fyllt med allt som vi ska slänga. Det finns mängder där! Min man går ner och stjälar papper, när det blir för mycket i rummet och eldar upp på tomten.

Närmaste återvinningsstation ligger vid Danderyds kyrka. Det tar tid att få in allt i bilen, har inga rutiner för det här och det ligger inte heller tillräckligt tillgängligt till för oss. Min man tar aldrig med sig något och kör iväg med utan det ligger på mitt ansvar.

Matavfall sorterar vi inte, har haft kompost i trädgården tidigare. Försökte ett par år, men det blev äckligt.

Tar med burkar och pantar i affären. *Försöker sortera allt, det är väldigt viktigt.* Plåt och glas är extra hemskt, om det hamnar bland de vanliga soporna.

Grovavfall? – Det har vi nog aldrig haft något eller så har det eldats upp i trädgården. Någon gång åkte min man till stortippen med det, när vi rensade upp i källaren.

El-avfall? – Eltandborstarna tog jag med mig till jobbet och slängde. Har el-avfall där. Även batterier har jag tagit med mig. Går och bär omkring på batterier i handväskan, som jag sedan glömmer slänga på jobbet...

Farligt avfall? – Det har min man åkt iväg med någon gång till stortippen och bilbatterier till OK/Q8.

2 Vi har två sophus på gården. Bostadsrättsföreningen har 140 lägenheter totalt. Vi sorterar vanliga sopor, flaskor, wellpapp, tidningar, elektronik, metall och hårdplast. Vi har fått papper från brf att vi även kan slänga gamla kläder och skor bland de vanliga soporna i sophuset. – Det är tillåtet i vårt sophus att hämta/ta t.ex. elektronik och möbler, om någon ställt sådant där och någon annan vill ha det. Det handlar mest om småprylar, t.ex. CD-spelare. – TV-apparater, kylskåp och farligt avfall, bilbatterier kör jag iväg med till "centralen". Vi har inte nyckel till soprummet utan en bricka. På så sätt kan man se vilka det är som slarvar: lägenhet och tid.

3 Jobbar väldigt mycket med sortering. Blivit duktig via sambon. – Tidigare bodde jag ensam i en liten lägenhet med sopnedkast, då sorterade jag knappast något. – Vi sorterar allt vi kan: metall, hårdplast, mjukplast, tidningar & papper, kartong, pantar burkar och sorterar glas. Har ett ganska nytt sorteringshus utanför vår port. I köket, där diskmaskinen skulle stå om vi haft någon, har vi fyra kartonger, som vi sorterar i. – Sorterar ej matavfall, någon sådan tunna har vi inte i soprummet. Har även ett separat grovsoprum, där vi slänger grovsopor och batterier. Det enda vi behöver åka iväg med är egentligen bara burkar, som ska pantas. Och någon gång åker vi till Stockby, men ytterst sällan. Kan slänga "allt" här hemma!

4 Tycker att det funkar bra. Har hämtning 1 g/v av ett 190 kg kärl. Det räcker. Sorterar tidningar och glas. Funderat på kompost, byggt en plåtå på tomten. Vet ej hur det fungerar i detalj. Krävs merarbete, tror jag... Vi är duktiga på att sortera tidningar och allt glas. Har förstått att inte alla gör det. Har vänner här i villaområdet, som slänger det i soptunnan, dagstidningar, vinflaskor osv. Men vi sorterar inte konservburkar och mjölkförpackningar. Har nästan inga konservburkar, köper inte konserver. Mjölkförpackningarna ham-

nar bland de övriga hushållssoporna. Det kanske är naturligt för andra hushåll att sortera mjölkförpackningar och konservburkar, men jag tycker att vi är hyggligt duktiga, kommer undan med konservburkarna... Det bygger på värderingar. Vad som anses som acceptabelt i samhället. Att kasta glas är ingen bra grej. Samma sak gäller batterier, men konservburkar...

Miljöbox? – Det har vi ingen. Följde inte med huset, när vi köpte det. Jag åker iväg med el-avfallet till Stockby.

5 Jag sorterar tidningar och glas, färgat och ofärgat. Vi har sophus vid parkeringen. Där kan man bara slänga hushållssopor, inget annat. Jag har bara bott ett år i min lägenhet men har hört att det tidigare fanns olika tunnor i sophuset för sortering av tidningar och glas osv. Föreningen tog bort sorteringen och nu finns bara två gröna vagnar kvar för hushållssopor. Får slänga glas och tidningar vid ICA, som ligger i närheten. Brukar ta med mig det, när jag går och handlar, men man släpar ju inte med sig några större saker dit precis, kartonger och sånt.

Batterier slänger jag i de vanliga soporna, mest laddningsbara batterier nu för tiden, så det blir inte så många vanliga batterier. Metall och plast hamnar också i den vanliga soppåsen. – Grovavfall, el-avfall, kartong och farligt avfall åker jag till Görveln med.

6 Vi har två kärl, ett brunt och ett grönt kärl på tomten. Ett kärl hamnar ägg och matrester i, kaffesump, hushållspapper osv. Allt stoppas i en majsåse. Vi har fyra olika pryttnlar förberedda för sortering inomhus. Vi sorterar flaskor, batterier och pant av burkar, men mjölkförpackningar sköljer jag inte av och sorterar för sig.

När vi flyttade in i villan 1994, så var det här en nyhet som kommunen erbjöd. Vi fick ett brev och beställde två kärl. Men alla i området har inte det, inte vår granne t.ex. Kompost har vi också, men bara för blommor och trädgårdsavfall. Det blir fin jord.

Grovavfall och el-avfall åker vi till Häggvik sopanläggning med. Farligt avfall? – Till exempel nagellacksflaskor slänger jag på en mack i Sollentuna. Batterier finns det olika stationer att slänga på. Glas, kartong och tidningar lämnas i Rotebro Centrum. Metall och plast hamnar i de vanliga hushållssoporna.

7 Min fru är mer noggrann än jag..., sorterar tidningar, kartong, glas till affären, el-avfall, grovsopor. Bygger om, så vi har mycket grovsopor. Åker till Hagby och slänger i 'brännbart' och 'ej brännbart'. Tar med mig el-avfallet samtidigt.

Har ett grönt och ett brunt kärl, som vi slänger kompost i, t.ex. kaffesump, matrester och blommor. – Systemet med två kärl kom då vi köpte villan, fick ett erbjudande om det, som vi beställde. Har tre kärl under vasken, som vi sorterar i: kompost, hårdplast och plåt.

Det enda vi inte sorterar är mjukplast.

8 Vi har sopnedkast i huset, som är byggt 1960. Föreningen erbjuder behållare för tidningsinsamling här på hörnet av fastigheten. Uppe i centrum slänger vi glas, kartong och batterier. Lämnar PET-flaskor på ICA. – Hushållssoporna åker i en påse ner i sopnedkastet. Svärföräldrarna har 3–4 kärl i köket under vasken, där de sorterar sina sopor. Jag är glad för att slippa. – Metall, konservburkar hamnar i de vanliga hushållssoporna. Grovavfallet lämnas i en stor container, som hämtas 4 ggr/år. Jag kör aldrig till någon återvinningscentral; hittar en lämplig container att slänga i. Har inga rutiner vad gäller återvinningscentral, verkar bökigt. – El-avfall, t.ex. datorer har föreningen ett speciellt rum för, där vi kan slänga. Farligt avfall slänger jag på OK. Plasten blandas med hushållssoporna.

9 Jag sorterar ingenting, bär bara iväg pantburkar och PET-flaskor. – Hade jag haft en avfallskvarn, så hade jag sorterat. Vore bra om man gjorde något åt matavfallet.

Vi har sopnedkast i trappan och ett grovsoprum, där man kan slänga kartonger, men jag slänger aldrig något där... Blir inga sopor hos mig... men jag hade förresten några fryskorgar, som jag slängde i grovsoprummet, då jag bytte frys för ett tag sedan. En lastbil kommer och hämtar avfallet i grovsoprummet och maler ner det i kvarnen. Och om jag skulle slänga ut dammsugaren eller TV:n, så skulle det hamna i grovsoprummet.

El-avfall? – Det har jag inte haft på länge... Småsaker skulle hamna i den vanliga soppåsen. Farligt avfall? – Tomma flaskor slänger jag i soppåsen. Gamla batterier har jag liggande i kylskåpet, ska lämna dem till batteriinsamlingen en vacker dag, men vet ej riktigt var.

10 Vi sorterar el-grejer, tidningar och broschyrer, kemiska grejer, glas... Håller på att renovera huset, har mycket byggavfall, som jag kör till Hagby med.

Grovsophämtningen fungerar bra här, ställer ut el-grejer i röda lådan, kyl & frys osv., ringer och de hämtar grejerna. Det är ett generöst system. Har två kärl, ett för hushållssopor och ett för tidningar och den röda lådan, där vi lägger glödlampor och batterier. Tidningskärlet töms 1 g/månad.

Vi sorterar inte bort metallburkar, är lite lata med det, men det står att man får kasta metall med hushållssoporna. Det åker ju in i samma kärl i vilket fall som helst...

PET-flaskor sorterar vi också, men ingen annan plast.

11 Vi har ett helt nytt soprum sedan augusti. Det är nybyggt och fint. Sorterar brännbart, kartonger, tidningar, batterier, färgat och ofärgat glas, plastförpackningar, aluminiumlock, mjölkförpackningar. Soprummet ligger precis utanför porten. Problemet är bara att Väsbyhem inte gjort något för oss i lägenheten, så att vi ska kunna sortera så här bra. Det reagerar jag starkt på. Har hört att det ska bli en utvärdering av det hela så småningom. – Jag har skaffat två kärl, som jag sorterar brännbart i. Glas bär jag ut på en gång, kastar

ofta, flera gånger per dag. – Har också ett separat grovsoprum, där vi t.ex. kan lämna el-avfall. Farligt avfall åker vi till SÖRAB med. För övrigt har vi inte så stort behov av att åka dit.

12 Har bott i radhuset i två år. Vi har en soptunna, som vi rullar ut varje fredag. Där slänger vi hushållssopor, matrester, plast och tidningar. Sorterar ut glas, aluminiumburkar och PET-flaskor som vi lämnar till återvinning. Åker till Hagby med trä, TV-apparater, kartonger. Farligt avfall skulle jag åka till bensinmacken med, om jag hade något. – Glödlampor och småbatterier hamnar bland de vanliga hushållssoporna i soptunnan.

Konsumerar man miljömärkta varor/hur medveten konsument är man

Vi för en kort diskussion kring hushållets konsumtion av miljömärkta varor och lågenergilampor, för att få ytterligare lite bakgrund om hushållet.

De personer vi träffat och intervjuat representerar inte hushåll, som lägger så stor vikt vid att köpa miljömärkt mat. Vi ser exempel på en kvinna som säger att hon ibland köper ekologisk mjölk, men "eftersom det är dyrare, så väljer jag det mest ekonomiska alternativet". Däremot väljer hon ekologiska ägg utan att ta hänsyn till priset "... ägg från frigående höns givetvis, oavsett pris. Vill inte äta ägg från höns, som levt ett hemskt liv".

En annan kvinna väljer ekologiska ägg, om de exponeras så i butiken, att hon ser dem direkt: "Om det står ekologiska ägg bredvid de vanliga, så tar jag de ekologiska utan att titta på priset. Står de för långt bort, så tar jag de vanliga äggen." – Hon pekar också på att det blivit svårare att hitta miljömärkt mat.

Några intervjupersoner pekar på att de väljer tvätt- och diskmedel, som är miljömärkt. En man svarar att han "är skeptisk till en del av det här, t.ex. ersätter man farliga båtfärger med miljövänliga, men de är minst lika farliga. Man är inte så hundra på vad som fungerar och inte fungerar... Har en skeptisk inställning till allt det här, om man inte är helt säker. – Såpa är t.ex. en sådan produkt som man vet är bra!"

När vi frågar om lågenergilampor, så visar det sig att flera hushåll har det eller har erfarenhet av det. En man säger att de har lågenergilampor över allt. En annan svarar att de har lågenergilampor utomhus. Ett par personer pekar på att de inte tycker om skenet från dem: "Jag vill ha riktigt sken, kvalitetsbelysning och det ger inte energilampor..." säger en kvinna. – En man svarar: "Eftersom jag arbetar med film, så vet jag att de är orena i ljuset. "Stick" i orange och grönt, flimret är ej bra för ögat. Orena spektrum och det stör mig. Det finns en enda bra lågenergilampa och den är från Philips och kostar 90–95:-, tyvärr finns den inte i så många ljusstyrkor. Vi har provat oss igenom sortimentet av lågenergilampor och har sådana lampor endast utomhus idag, men de ger inget naturligt ljus..."

1 Försöker byta ut glödlamporna till lågenergilampor i den mån det går. Går inte med alla, för det är fel watt och form, men det har kommit fler sorter på marknaden nu.

När jag köper tvättmedel, så är det Svanmärkt, Naturskyddsföreningen eller miljömärkt på något sätt. Köper ibland kravmärkt mat och ekologisk mjölk. Köper mycket mjölk, 7–10 l/gång, så vore det samma pris som för vanlig mjölk, så skulle jag absolut välja ekologisk. Eftersom det är dyrare, så väljer jag det mest ekonomiska alternativet. – Men finns det ett val i butiken och priset är det samma, så köper jag ekologiska varor. Och ägg från frigående höns givetvis, oavsett pris. Vill inte äta ägg från höns, som levtt ett hemskt liv.

2 Tänker inte på miljömärkt när det gäller mat, men elektronik, ja; vi köper lågenergilampor och är noga när det gäller val av vitvaror.

3 Köper miljömärkt, ekologiskt, om det inte är för dyrt. – Har tänkt köpa lågenergilampor, men ej kommit iväg...

4 Vi har lågenergilampor över allt. Har installerat bergvärme. Handlar miljömärkt delvis, men vi är inte målmedvetet miljöansvariga, när vi handlar mat. Köper väl som ett genomsnittligt hushåll... Försöker köra med fulla maskiner, när vi diskar och tvättar. Fått ner elkostnaderna genom en medveten energianvändning och bergvärmepump.

5 Nej, jag köper inte kravmärkta produkter eller lågenergilampor. Bryr mig inte så mycket om sånt.

6 Lågenergilampor har vi framför allt ute, sex stycken. Det är bökigt att byta dem. Inne är det lättare att byta glödlampor, har bara vanliga lampor inomhus. – Vi tittar inte så mycket på kravmärkt. Har inte så mycket tid. Det gäller min man också. Om det står ekologiska ägg bredvid de vanliga, så tar jag de ekologiska utan att titta på priset. Står de för långt bort, så tar jag de vanliga äggen. Vi jobbar mycket båda två, har bra ekonomi, styrs inte av vad det kostar utan av *känslan*. Skulle kravmärkt stå intill, så skulle jag köpa det, för det känns bättre, mer miljövänligt. Vi handlar ofta på Coop i Rotebro. Tidigare sålde de mycket varor, som var framställda på ett miljövänligt sätt, men det har försvunnit mer och mer... Köpte alltid Coop:s kravmärkta filterpåsar förut, nu använder jag filterpåsar, som går att återanvända i stället. Egentligen är jag inte så intresserad eller engagerad i det här, men i bakhuvudet finns känslan att det nog är bra att köpa kravmärkt.

7 Vi är inte speciellt miljömedvetna konsumenter, köper ej miljömärkt mat. Går inte och tänker på sånt, men vi har lågenergilampor i huset.

8 Vi köper allt mer ekologiskt vad gäller mat. – Använder inga lågenergilampor.

9 Jag hade en period på åtta år då jag köpte enbart kravmärkt. Lämnade den bakom mig 2003... Blev trött på att vara vegetarian, bytte ut varenda grönsak mot kött. Nu äter jag vad jag vill och bryr mig inte om Svanmärkt och liknande. Tänker inte på sånt längre. Använder klorin och sånt nu... och avfettningsmedel till bilen.

Jag blev helt enkelt hungrig, kroppen ville inte leva som vegetarian längre.

Lågenergilampor? – Jag vill ha riktigt sken, kvalitetsbelysning och det ger inte lågenergilampor, dessutom går de sönder fortare än vanliga glödlampor. Om det finns lågenergilampor med halogenkänsla, så skulle jag köpa det.

10 Lågenergilampor? – Eftersom jag arbetar med film, så vet jag att de är orena i ljuset. "Stick" i orange och grönt, flimret är ej bra för ögat. Orena spektrum och det stör mig. Det finns en enda bra lågenergilampa och den är från Philips och kostar 90–95:-, tyvärr finns den inte i så många ljusstyrkor. Vi har provat oss igenom sortimentet av lågenergilampor och har sådana lampor endast utomhus idag, men de ger inget naturligt ljus...

Vi köper miljömärkta matvaror till viss del, men det är väl mest 19-åriga dottern, som är inne på det. – Framför allt försöker vi köpa saker som inte är superförädlade när det gäller mjöl, pastor, ris. Bra för kroppen med grövre grejer. Kravmärkt kött är också bra, men andra produkter? Är skeptisk till en del av det här, t.ex. ersätter man farliga båtfärger med miljövänliga, men de är minst lika farliga. Man är inte så hundra på vad som fungerar och inte fungerar... Har en skeptisk inställning till allt det här, om man inte är helt säker. – Såpa är t.ex. en sådan produkt som man vet är bra!

11 Tänker på det när jag köper tvättmedel och diskmedel... Men jag engagerar mig inte för övrigt i miljömärkta varor. Har inga lågenergilampor hemma idag, men det händer att jag köper det då och då på IKEA.

12 Nej, vi köper varken miljömärkta varor eller lågenergilampor.

Attityder till sortering av kompost och restavfall i två fraktioner (gäller enbart Sollentuna eller om hushållet har egen hemkompost)

Vi diskuterar vad som är bra/vad som är dåligt med systemet. Har man förslag på hur systemet kan utvecklas?

Vi träffar och intervjuar två hushåll i Sollentuna, som vi från början visste har beställt två kärl från SITA. Ingen av de övriga intervjupersonerna i vår studie sorterar idag matavfall.

Båda personerna i Sollentuna tycker att det fungerar bra med sorteringen i två fraktioner. De har båda lång erfarenhet av det och vid olika tillfällen under intervjuens gång återkommer de till ämnet. (Se vidare kommentarer, som person 6 och 7 lämnat under olika rubriker.)

6 Det funkar bra. Kommunen förser oss med påsar. Det har hänt att påsarna tar slut, men då har mamma hämtat påsar till mig på kommunalkontoret. Haft systemet sedan 94 och det funkar jättebra!

7 Det fungerar bra. Ibland blir lukten utomhus i kärlet lite illa. Det gäller att komma ihåg att ställa ut kärlet på tisdagar. Det blir inte så mycket sopor, så det räcker att vi ställer ut kärlet varannan vecka. Betalar efter vikt.

Vet inte om systemet skulle kunna utvecklas ytterligare. Det finns en gräns för hur många kärl man kan ha.

Attityder till framtida konsumtion

Tror man att man kommer konsumera mer/färre "prylar" i framtiden – på 5–10 års sikt – och/eller lägga pengarna på annan konsumtion/upplevelser?

Flera av intervjupersonerna tänker på hur hushållsstorleken ser ut om cirka tio år och för ett resonemang utifrån huruvida barnen fortfarande bor hemma eller ej, vilket påverkar konsumtionen i så fall. Men ändå är det få som tror att de kommer att konsumera mindre i framtiden, snarare mer eller ligga på samma nivå som nu. Och detta gäller även samhället i stort: "Både vårt hushåll och samhället i stort kommer att konsumera mer och mer prylar, som leder till mer och mer avfall i framtiden. Vi jobbar för att konsumera."

Vad man hoppas på är att förpackningarna ska bli färre och mer miljövänliga och att avfallet på så sätt kan minska/att det kommer vara mycket mera återvinning i framtiden. En man säger: "Vår familj kommer inte att bidra med mindre avfall i framtiden. Det som kan minska är förpackningarna, men det ligger inte på oss utan på producenterna att ta det ansvaret."

1 Om tio år? – Då är barnen 21 och 23 år... Om de fortfarande bor hemma, så kommer det gå åt ännu mer mat och förpackningar. Förhoppningsvis finns det då förpackningar, som inte innebär så mycket emballage, utan mer refill. – Vi köper mycket O'Boy idag, men refillpåsen är dyrare än förpackningen. – Hoppas det finns mer miljövänligt emballage i framtiden, så de inte behöver ta så mycket skog.

Tror inte att vi kommer köpa mer prylar i framtiden. Vi är inte så prylgalna, men köper elektriska grejer som är nödvändiga. Byter ut då och då, men inte

galna i tekniska finesser. Så när det gäller konsumtion av prylar, så blir det nog ingen större skillnad mot nu, samma mängd avfall...

2 Vi kommer att konsumera ännu mera i framtiden, både vi i vårt hushåll och folk i allmänhet. – Speciellt inom elektronikområdet, idag är ju en mobiltelefon, som man köpte för två månader sedan, redan gammal. Det kommer bli ännu mera av sådant avfall.

3 Tror att vi kommer att konsumera lika mycket i framtiden som idag eller ännu mer prylar, men jag tror att man via forskning kommer fram till bättre förpackningar, som leder till mindre avfall.

4 Konsumtionen om 10 år? Tillgången till info kommer att vara oändligt mycket större än nu. Framtidsproblemet kommer att vara att sortera infon, flödet kommer att vara enormt. Konsumtionen går hand i hand med ekonomin. Vi kommer att ägna oss åt mer träffsäker konsumtion, eftersom vi kan informera oss bättre. Om 10 år köper vi inte "bara en TV" utan en TV med specifika egenskaper. Allt blir mer och mer nischat och specialiserat. – Avfallsmässigt tror jag att det kommer att vara mindre i framtiden. Mycket mera återvinning. Energin och slöseriet med energin kommer tillbaka som ett återkommande tema för våra barn i skolan. Jordens resurser kommer att prägla företagens verksamhet, kanske "ta med din förpackning och fyll på tvättmedel"... Våra barn föds med sinande resurser. De blir så miljöupplysta och deras konsumtion kommer att vara mer selektiv än vår. Miljömedvetenhet och energikostnader kan komma att styra avfallsmängden i framtiden; återanvändning, kretslopp...

5 Förmodar att min son flyttat hemifrån då och i så fall blir det nog mindre konsumtion. Eftersom jag separerade för ett år sedan, har jag precis köpt allt nytt till hemmet, så det får räcka nu och flera år framåt. Och jag är inte så prylgalen, vill hellre ut och resa. Men jag tror att folk i allmänhet kommer att konsumera mer och mer, framför allt elektroniska prylar.

6 Om tio år? – Tveksam om vi bor kvar här i kommunen då... Grabben kommer vara 24 år. Kommer nog vara mer i lägenheten på Gotland då. Vi kommer nog konsumera prylar i mindre omfattning om tio år, när vi inte har en tonåring längre. Kommer använda sakerna tills de går sönder... Köpte platt-TV för grabbens skull. Vi hade kunnat behålla tjock-TV annars. Egentligen konsumerar vi inte så mycket prylar, bara bilar.

Jag tror att man kommer uppfinna nya förpackningar på sikt. Att konservburkar försvinner helt eller går att återvinna. Förpackningar som bryts ner.

7 Både vårt hushåll och samhället i stort kommer att konsumera mer och mer prylar, som leder till mer och mer avfall i framtiden. Vi jobbar för att konsumera.

8 Vi kommer att konsumera ungefär som idag, ser ingen annan trend i framtiden. Konsumtion är hustruns specialgren.

9 Jag tror inte det blir någon skillnad för min egen del vad gäller konsumtionen i framtiden eller mängden avfall. Däremot kanske jag kommer att bli tvungen att börja sortera mina sopor, om de murar igen sopnedkastet...

Men jag tror att det kommer bli ännu mera avfall i samhället i framtiden. Jag ser ju vad de köper, när jag arbetar extra i stormarknaden på helgerna. Folk köper massor med färdigmat i kartonger, massa med förpackningar och plåtlock som resultat. Folk slösar, de har för mycket pengar!

10 Vi lever i ett konsumtionssamhälle med prylar och kläder. Att bryta den trenden är jättesvårt. Tror inte att våra barn kommer att konsumera mindre i framtiden än vad vi gör idag. Att jobba för pengar, status och prylar är vår vardag och kommer att vara det för våra barn också. – Vår familj kommer inte att bidra med mindre avfall i framtiden. Det som kan minska är förpackningarna, men det ligger inte på oss utan på producenterna att ta det ansvaret.

11 Vår konsumtion kommer att öka och därför kommer avfallet också öka. Det blir större och mer avfall hela tiden. Man vill ju göra det så enkelt som möjligt för en själv...

Kanske kan det bli mindre/färre förpackningar i framtiden, så avfallet minskar...

12 Tror att vi kommer att ha samma konsumtion vad gäller mat, men när det gäller prylar så håller vi på att fylla huset. Byter ut äldre prylar och köper nya. Vår framtida konsumtion av prylar kommer snarare bli mer och inte mindre.

Tror inte att det kommer att vara mindre förpackningar om tio år. Däremot när det gäller plaster som används som emballage, så kommer det kanske vara lite mer miljötank bakom dem. Mer fokus på vad emballage består av, om det är miljömässigt korrekt, men det kanske det redan är idag...

Kommunens möjlighet att kunna påverka mängden avfall

Tror man att det finns någon möjlighet för kommunen att kunna påverka människor att minska mängden avfall?

Det är en allmän uppfattning att kommunen inte kan påverka hushållen till minskad konsumtion/minskad mängd avfall, för det ligger inte i kommunens intresse. En kvinna uttrycker det så här: "De vill ha kommers, en levande kommun, vill hålla kvar företagen. De varken kan eller vill påverka folk att handla mer eller mindre".

En man säger: "Vi har två stora köpcenter här omkring oss, Arninge och Täby Centrum, som lockar till konsumtion. Om stadsplaneringen såg annorlunda ut, så skulle säkert vårt konsumtionsmönster påverkas, men kommunen är väldigt konsumtionsinriktad – vår konsumtion är bra och ger pengar...".

Däremot är kommunens uppgift att se till att hushållen blir av med sitt avfall på ett smidigt sätt. Och det kan handla om fler återvinningsstationer, mer fastighetsnära hämtning, bättre öppettider på återvinningscentralerna, väl fungerande sophus, någon form av ekonomiskt incitament för att man sorterar rätt, information om hur vi ska ta hand om avfallet osv.

1 Kommunen kan påverka vårt sätt att bli av med avfallet, t.ex. hämtning av tidningar är jättebra. Och de borde ställa upp fler ställen att lämna avfallet på. Har tagit bort stationen vid Djursholms torg och det underlättar inte.

Kommunen kan inte påverka vår konsumtion. De vill ha kommers, en levande kommun, vill hålla kvar företagarna. De varken kan eller vill påverka folk att handla mer eller mindre. Vad kommunen skulle kunna göra är att subventionera bra, miljövänliga saker, främja ekologiska varor genom att sänka priserna på dem. Men jag vet inte egentligen om man kan göra en sådan här sak kommunalt...

2 Kommunen kan inte hitta en lösning på konsumtionen, men hjälpa oss att bli av med avfallet. – Cirka 50% är över 60 år i vår brf. De har svårt att t.ex. bli av med farligt avfall. Kommunen kunde varje månad köra omkring med en bil i området – som "glassbilen" – och samla in farligt avfall. De gamla kan inte ta sig till återvinningscentralen, men för mig är det ju inget problem.

3 Mängden avfall kan de nog inte påverka, men att vi sorterar mera i framtiden genom att göra det enkelt för oss, som vårt sophus t.ex. För villaägare är det svårare...

Tror inte att kommunen kan påverka vår konsumtion, men däremot kan de informera oss om hur vi ska ta hand om avfallet. Och informationen ska börja redan på skolnivå! Här kan man göra mycket, men för övrigt kan inte kommunen påverka.

4 Infrastrukturen ska fungera annars tar folk "the easy way out". ÅC borde vara öppen 7 dagar/vecka, om kommunen tar sitt ansvar. Mängden avfall kan de inte påverka däremot.

De som kommer att vinna fördelar är de företag som lever upp till miljö-tänkande, "grön" konsumtion (och de vill ju tjäna pengar också, så klart).

Det måste finnas ett ekonomiskt incitament, annars är vi lata... Kostar mjölken 20% mer i pappförpackning, så kan man överväga att ta med egen mjölkflaska till affären. Alltså mindre sopor och bättre miljö!

Det är ju helt vansinnigt med bordsvatten som skeppas från Australien hit – absurt! Kampanjen, som pågår just nu, ligger helt rätt i tiden – kolsyrat vatten direkt ur kranen genom att sätta en tillsats på kranen...

5 Kommunen vill att vi konsumerar mera, vi ska konsumera! Deras uppgift är att ta hand om avfallet och det blir ju mer och mer. – Man försöker väl få fram miljövänligare förpackningar på sikt...

6 Vad kommunen kan göra? – Jag är förvånad att många endast har ett grönt kärl i vårt område. Ge dem specialerbjudande, så de börjar sortera. Det är inte svårt, vi fick en bra beskrivning av vad som skulle gå i respektive kärl, när vi fick dem. Gå ut med ett erbjudande om två kärl, så börjar de tänka och förhoppningsvis sortera mera! Jag tror att vi får en miljörabatt också.

Om det finns pengar, så tycker jag att kommunen ska ge ut info-broschyrer med temat 'Hjälp jorden överleva', som DN gör nu. Slå an på det inslaget! Eller gå via Kanal Sollentuna på TV. Folk är mogna att ta till sig sådan här info om vad man själv kan hjälpa till med.

7 Tror inte kommunen kan påverka själva konsumtionen och mängden avfall, men de måste göra det enkelt för oss att bli av med soporna. Och det får inte kosta för mycket för den enskilde. – Återvinningscentralen i Upplands-Väsby fungerar mycket bra, lätt att slänga sina sopor där.

8 Mängden kan de inte påverka, nivån på det som konsumeras alltså, men däremot göra det lättillgängligt för oss att bli av med avfallet.

9 Vi ska konsumera! De ska bygga ett Centrum till i Sundbyberg, där det kommer bli massor av affärer. Det handlar bara om att folk ska konsumera hela tiden. 'Köp två tandkräm till priset av en'... 'Tag tre avocado till priset...'

Kommunen vill att vi ska konsumera och deras roll är att ta hand om avfallet. Eftersom de måste betala för att vi ska kunna bli av med det, så är de bara intresserade av att det ska bli mindre, så de vinner något ekonomiskt på det. I så fall kan de vara beredda på att ändra något inom sophanteringen och avfallsmängderna, inte annars. – Det är 'snyggt' att prata om miljön, ett trick, men egentligen handlar det bara om pengar. Om det kostar mer, så faller miljöargumenten. Det är bara ett sken som man håller uppe, att man är miljömedveten. På sopbilarna, som visserligen är el-bilar, står det 'att de arbetar miljömedvetet', men de fylls ju med våra osorterade sopor från sopnedkastet. Jag har bott 23 år i samma hyreshus och det är ingen som går iväg med t.ex. glas och slänger. Allt hamnar i sopnedkastet. Det är för långt att gå till glascontainrarna. Om det funnits i containrar på vår gård, så hade eventuellt folk använt sig av dem.

Om kommunen vill uppmuntra oss att sortera, så måste de ställa ut fler containrar/stationer. Om de vill att man ska sortera biodynamiskt avfall osv., så

måste de ändra i våra lägenheter. Vi har inte plats hemma att förvara sorterat avfall. Det är för kostsamt att ändra förutsättningarna i gamla hus, men i nybyggda hus kan de ju se till att det fungerar från början.

10 Vi har en bra sophämtning här i kommunen och en bra återvinningscentral. Ju bättre den ser ut desto mindre hamnar i naturen, dumpas någonstans. Både vi som bor här och kommunen tjänar på det. – Men det är tveksamt om kommunen kan påverka vårt konsumtionsbeteende i framtiden. Samhället i stort är väldigt konsumtionsinriktat. Vi har två stora köpcentra här omkring oss, Arninge och Täby Centrum, som lockar till konsumtion. Om stadsplaneringen såg annorlunda ut, så skulle säkert vårt konsumtionsmönster påverkas, men kommunen är väldigt konsumtionsinriktad – vår konsumtion är bra och ger pengar...

11 Jag bor ju i ett område med hyreslägenheter från 60-talet. Vi har ju precis fått våra sophus, det rör sig om 3–4 stycken totalt för hela området. Vissa har väldigt långt att gå, så det borde vara fler sophus för de boendes bekvämlighet. Det kan påverka deras villighet att sortera, för man har ju inte plats i lägenheten för det sorterade avfallet. – Det är kommunens ansvar att se till att tömma så det ser fräscht ut. Man ser att många sorterar fel... Vi har en grannant, som går omkring och "städar" i vårt soprum. ... Vi blev inbjudna till info-möten innan sophusen började användas. Kom man inte till dem, så knackade de på dörren och lämnade info-broschyrer om sorteringen. – Men när det gäller att påverka vår konsumtion i framtiden, så kan inte kommunen göra något.

12 Möjligen att de skulle försöka ge någon typ av bonus till hushåll, som bidrar till mindre farligt avfall, för att man värnar om sin kommun. Vet ej om det är praktiskt genomförbart, men ekonomiska incitament brukar ju fungera.

Attityder till att sortera mera i framtiden

Exempel på frågor som kommer upp under diskussionen är följande: Tror man att vi kommer att behöva sortera mera i framtiden eller är det tillräckligt som det är idag? Varför sortera mera i framtiden? Ställer man upp på att sortera mera om vi måste? Vad påverkar att man ställer upp? Var går gränserna? Sortera ut matavfall?

De flesta delar uppfattningen att vi kommer att behöva sortera mera i samhället i framtiden. En man uttrycker det så här: "Tveklöst! Vi kommer att behöva sortera mera i framtiden! Av miljöskäl! Vara försiktig med våra resurser, blir billigare för samhället om vi kan återvinna. – Återvinningen kommer att öka i framtiden, miljön är den avgörande faktorn."

Flera pekar på att den avgörande faktorn är att sortera för miljöns skull. Vi citerar en kvinna: "För nästa generation – min son – kommer det vara naturligt att tänka miljövänligt, att sortera mera..."

Flera av hushållen tror också att de själva kommer att sortera mera i framtiden, men det måste i så fall vara enkelt och lätt. Och framför allt måste man tro på att kedjan fungerar hela vägen ut. Många uttrycker att de är skeptiska till det, även om man vill tro på det.

Det finns delade uppfattningar om att även sortera matavfall i framtiden. En del säger att de kan tänka sig det eller som en man uttrycker det: "Skulle kunna tänka mig att sortera matavfall, om det når sitt mål. Ge oss ett kvitto på att det fungerar i så fall!" – Men vi ser också exempel på hushåll, som inte kan tänka sig att ställa upp och sortera matavfall, inte i första taget i alla fall. Vi citerar en man: "... Det är en hygienisk fråga. Äckligt att spara matavfall i en hink under vasken, skulle lukta illa. Vet verkligen inte om jag skulle vara beredd på det. – Varför? Ekonomiskt incitament? Måste finnas tydliga argument varför vi skulle sortera ut matavfallet. Har svårt att se den ekonomiska fördelen med det."

När man läser citaten nedan, så kan man notera att flera återkommer till förtroendet för systemet; kan man tro på att det fungerar hela vägen ut? Vi får också exempel på sådant som upplevs som dubbelmoral.

1 Jag tror att jag är ovanlig... folk slänger nog klabbet. Möjligen sorterar de tidningar och papper. – Ja, jag tror att vi kommer behöva sortera mera! Tyvärr tror jag att folk är skeptiska, tror att det blandas i alla fall till slut. – Jag hoppas att det inte är så, i alla fall bara vissa avfallstyper som bränns.

För miljöns skull ska vi sortera. Sophämtningen kostar per kilo, så det kan även betyda något ekonomiskt för den enskilde – pappersinsamlingen, återvinningen är nödvändig för att vi inte ska göra slut på all skog.

Jag kan absolut tänka mig att sortera mera i framtiden. Kan nog källsortera in i minsta detalj, om jag vet hur, men det får ej vara för utrymmeskrävande och man måste skaffa särskilda installationer i köket i så fall. Kan tänka mig att sortera ut matavfallet. Det gör slakten i Uddevalla, så varför gör vi inte det i Stockholm? Det förvånar mig, vi som alltid är "först" med allt.

2 Sortera mera i framtiden? I Sverige är det ju en hög nivå på sorteringen. I mitt hemland i Sydamerika sorterar man nästan ingenting. – Men en sak kan man göra bättre här, alla utländska burkar, t.ex. Coca Cola, borde återanvändas och inte kastas. Borde ta upp det här med importören av burkarna och göra en stor kampanj kring det.

Om vi ska sortera mera i framtiden, så tror jag att vi måste tjäna något ekonomiskt på det. De skulle t.ex. kunna sänka hyran i vår brf. – Skulle kunna tänka mig att sortera matrester, men det måste finnas enkla lösningar för det, vi kan inte ha 10 olika hinkar att sortera i inne i lägenheten. Om det finns förutsättningar så skulle jag ställa upp. Vi måste tänka på framtiden, våra barn, miljön!

3 Miljönyttan! Några andra skäl ser jag inte för egen del. – Bor i hyreshus, så det blir inte billigare eller dyrare, om vi sorterar mer eller mindre. – Men jag

tror att folk i allmänhet, t.ex. de som bor i villa, skulle sortera mera, om de vann något ekonomiskt på det.

Jag skulle kunna tänka mig att sortera matavfall. Helt OK med en plastburk under vasken. Bara det är nära att tömma den och det har ju vi med vårt sophus på gården. Har man inte det, så kan nog matavfall och sortering av det vara konfliktfyllt för folk i allmänhet, lukt och ofräscht...

4 Tycker att vi/vårt hushåll är hyggligt duktiga idag. Eventuellt borde vi kompostera. Vad skulle vi mer kunna sortera i framtiden? Återanvända förpackningar kanske? Oerhört störande att man köper prylar i stora kartonger, som blir en massa skräp, när man packat upp innehållet. Men å andra sidan, så krävs det ju emballage, annars så skulle ju byrån skadas...

Om vi måste sortera mera, så skulle man ju ställa upp. Men när det gäller matavfall, så är jag tveksam. Det är en hygienisk fråga. Äckligt att spara matavfall i en hink under vasken, skulle lukta illa. Vet verkligen inte om jag skulle vara beredd på det. – Varför? Ekonomiskt incitament? Måste finnas tydliga argument varför vi skulle sortera ut matavfallet. Har svårt att se den ekonomiska fördelen med det.

5 Jag tror inte att vi kommer sortera mera i vårt hushåll. För miljöns skull, skulle jag kunna göra det om det var enkelt och lätt. Tycker det är krångligt att diska ur förpackningar och ha olika byttor under vasken. Fast jag har redan tre byttor där, som föreningen satt dit och jag har fått info om att vi ska slänga sorterade sopor på ICA-parkeringen. Men jag tycker de skulle behållit sopsorteringen i vårt sophus i så fall, fast det blir väl billigare att ta bort den och låta oss gå till ICA med våra sopor...

Tror inte att folk i allmänhet kommer sortera mera i framtiden. De som sorterar nu, kommer väl fortsätta med det och de som inte gör det av olika anledningar, kommer nog inte sortera i framtiden heller. Man är bekväm som jag – det är jobbigt! Men krävdes det av mig att sortera mera och matavfall, så skulle jag kanske göra det... Men frågan är om jag verkligen skulle göra det, när det kommer till kritan... Jag är lite skeptisk till det hela, för allt hamnar väl på samma ställe och blir uppbränt någonstans. – Allt hamnar i samma bytta när sopbilen hämtar och på samma ställe i slutändan.

6 För nästa generation – min son – kommer det vara naturligt att tänka miljövänligt, att sortera mera. Att dra sitt strå till stacken, göra rätt för sig! Det kommer bli ett tryck från omvärlden att alla hjälper till att sortera.

Varför sortera mera? – Miljönyttan och bättre ekonomi att hushållen sorterar än att det måste göras på sopstationen. Ungefär som att scanna sina egna varor i matvaruaffären, då behövs det färre kassörskor i kassorna.

Om vi i vårt hushåll skulle sortera ännu mera i framtiden, så måste jag vara hundraprocentigt säker på att kedjan fungerar. Klarar man av att sortera så finmaskigt som man säger... det kostar ju... Vill tro att det är två ställen på lastbilen som hämtar, ett för grönt kärl och ett för brunt.

Kan nog tänka mig att sortera mera, men det måste vara enkelt att lämna ifrån sig. Det skulle ju kännas bra om det inte blir för mycket gifter i den totala sopmängden, t.ex. metallburkar som avger gifter. – Men det får inte ta för mycket tid, för det har jag inte! Och enkelt!

7 Jag tror att vi kommer sortera mera i framtiden. Alla sorterar t.ex. inte matavfall, som vi gör. Det är inget problem, fast jag är ganska lat av mig... och dessutom är det billigare med brunt kärl än att slänga allt osorterat i det gröna.

Folk blir mer och mer medvetna om att vi ska återvinna för miljöns skull. TV, tidningar osv. tar hela tiden upp miljöproblemen och hur klimatet påverkar om vi inte gör något.

8 Tveklöst! Vi kommer att behöva sortera mera i framtiden! Av miljöskäl! Vara försiktig med våra resurser, blir billigare för samhället om vi kan återvinna. – Återvinningen kommer att öka i framtiden, miljön är den avgörande faktorn.

Miljömedvetenheten verkar stiga dag för dag. Folk blir mer villiga att göra en insats. Kommer att finnas ett tryck från konsumenterna att få fram miljövänliga produkter. Ett tryck på tillverkarna, se t.ex. på bilindustrin med miljövänliga bilar – men jag har läst att det går åt lika mycket energi att ta fram etanolen, så det är inte så stor vinst, men vi är i alla fall på rätt väg.

Sortera mera i hushållet? – Ja, det tror jag att vi kommer att ställa upp på, om vi tvingas till det. Så länge man tillåts vara bekväm och dumpa i sopnedkastet, så gör vi det. Människan är lat och bekväm, väljer den enklaste vägen...

Sortera matavfall? – Jag kan tänka mig det eventuellt. Inget jag frågar efter, men är det ett krav, så OK. Om jag kan förstå nyttan med det... Är lite skeptisk, en viss misstro till systemet. Det vi lämnar i olika behållare, hamnar det där det ska? Om jag ska sortera ut matresterna, så måste jag tro på att hela processen fungerar. Måste ha tillit till att hela kedjan fungerar. Om man inte känner det, så är det givetvis svårare att anstränga sig.

9 Om det krävs att vi ska sortera mera, så måste de ge oss förutsättningar för det. Som det ser ut i gamla bostäder idag, så går det inte att ställa sådana krav. Men om de ställer upp ett sophus på gården och ger mig tre hinkar och påsar till matavfallet, så kan jag väl tänka mig att börja sortera även matrester. – Men det är inget jag själv tar initiativ till.

Varför vi bör sortera? – Vi försöker väl återvinna gammalt glas och papper för att inte slösa på jordens resurser. Av matavfallet skulle vi ju kunna göra någon form av bränsle, som lastbilar kan gå på, men då måste vi samla in allt matavfall, även från storhushåll och affärer... Där jag jobbar extra på helgerna slänger man all mat på kvällen i stora tillslutna containrar. Det är en Svanmärkt butikskedja för miljömedvetna val och man slänger mängder av helt fräsch mat varje kväll! Tvetydigt budskap, eller hur?

10 Sortera mera? Jag är skeptisk. Sorterar sig till döds och det åker ändå i samma bunge... Den enskilde medborgaren kommer att kräva mycket mer info om hur deras beteende når fram i den slutgiltiga processen, annars går det inte att få oss att sortera ännu mera. Saknas tillförlitlighet i systemet, hur ska vi veta att avfallet tas om hand på bästa sätt för miljön?

Om *vi* i hushållet skulle kunna sortera mera? Vi kan ju inte ha 10 olika kärl i köket. Får inte bli för löjligt, får då ifrågasätter man systemet. Spioner som springer omkring i soprummen...

Skulle kunna tänka mig att sortera matavfall, om det når sitt mål. Ge oss ett kvitto på att det fungerar i så fall!

11 Jag tror att vi kommer sortera mera i framtiden. Det är ju lag på det! – Folk börja bli mer miljömedvetna. – Jag kan tänka mig att sortera mer i framtiden, det går att förbättra, men det måste finnas förutsättningar. Väsbyhem borde dela ut kärl till oss att ha under vasken. Det ska ingå i lägenheten!

Var gränserna går för sortering? – Jag har ju soprummet så nära, så jag skulle kunna tänka mig att även sortera matavfall. Men en förutsättning är att vi får kärl för det, då är det inget problem för mig och jag utgår ifrån att det gör nytta i så fall, om de skulle införa det.

12 Tror inte att sortering i sig behövs mer, utan utveckling av material snarare. I Sverige är vi ganska bra på att sortera rent generellt. Hört talas om att allt ändå blandas tillsammans... Materialvalet är säkert viktigare att utveckla ur miljösynpunkt.

Varför sortera mera i framtiden? – Om man på något sätt kan visa att det har så stor betydelse för miljön; om det leder till en bättre miljö. – Tycker att det är dubbelladdat, man vet inte vad som är rätt eller fel. Till exempel återvinning av PET-flaskor gör nog större skada för miljön; man tar ju bilen, utsläppen blir mer än vad man tjänar miljömässigt på att kasta PET-flaskorna i soptunnan, om man räknar på energiåtgången. Får betalt för att man förstör miljön: 50 öre per aluminiumburk...! Hört det här av en jobbkompis, som jobbat på Pripps tidigare.

Sortera ut matavfall? Det är ju inte så jobbigt egentligen att sortera, så det tror jag att vi skulle göra. Vet ej hur vi skulle handskas med matavfallet. Krävs ju en aktiv handling för att ta hand om det, men om jag vore övertygad om att det var någon nytta med det, så skulle jag kunna tänka mig att sortera ut även matavfallet.

Hur ska sorteringsystemen se ut i framtiden

Exempel på frågor som kommer upp under diskussionen är följande: Vilka önskemål finns kring framtida sorteringsystem/vad är viktigt? Nya metoder för insamling? Mer fastighetsnära hämtning? Kan återvinningsstationen bli bättre?

Här kommer det upp en hel del synpunkter på hur återvinningsstationerna fungerar idag och vad som vore önskvärt i framtiden. Av allra största betydelse är tillgängligheten/närheten till återvinningsstationerna. Det är tveksamt om det ska finnas fler sorters avfall, som kan slängas där, men cellplast och plastpåsar efterlyses av några. Och det måste vara renare och snyggare, mer genomtänkt överlag.

Vi citerar några röster: "Det behövs fler återvinningsstationer. Och det är viktigt att man håller efter dem bättre. Om det ser renare och snyggare ut, så kommer folk sortera mera. Och ett bättre system än idag, så det inte luktar på stationerna." – "Kanske kan man se över *designen* på "ÅS", så det inte ser så anskrämligt ut. Bättre design på kärlden och inhägnat? Här finns nog en hel del att göra."

Flera pekar på sådant som fungerar bra idag, t.ex. sophusen och grovsoprummen. Några skulle önska att få mera fastighetsnära hämtning, t.ex. av glas.

För övrigt finns det inte så många kreativa idéer om hur systemen skulle kunna se ut i framtiden. – Nyckelorden är *tillgängligheten* och *tiden!* "... Hur göra vardagen enklare för folk? Vi kan säkert sortera mycket mer, men på bekostnad av tiden", som en kvinna uttrycker det.

1 Närheten till återvinningsstationen är avgörande och att det finns fler möjligheter att lämna avfall där/olika sorters avfall, t.ex. små batterier. Det är besvärligt att låna en nyckel på macken till containern, men den måste väl vara låst, innebär väl viss samhällsfara.

Mer fastighetsnära insamling skulle vara helt fantastiskt, t.ex. plåtburkar, hårdplast osv., hämtning 1 g/månad. Men det kanske blir för många kärl... Kan tänka mig 1–2 kärl till, i inte alltför stor storlek. Kanske skulle man prioritera hämtning av papp/kartonger, som är oerhört skrymmande och glas, eftersom det är tungt.

2 Det är bra som det är med vårt sophus. När det var nytt, så sorterade en del fel, men nu är det bättre ordning. Det töms tillräckligt ofta, 1 g/vecka och det funkar till 95%. 5% slänger fel och det är av ren lathet! Inget fel på systemet utan på de som slänger.

Det funkar på vårt lilla brf-område, men hur det funkar på andra ställen vet jag inte. Tillgängligheten är viktig, det måste vara enkelt, bygg fler ställen där man kan slänga sitt avfall, så sorterar folk bättre!

3 Det behövs fler återvinningsstationer. Och det är viktigt att man håller efter dem bättre. Om det ser renare och snyggare ut, så kommer folk sortera mera. Och ett bättre system än idag, så det inte luktar på stationerna.

Vårt soprum och grovsoprum fungerar bra som det är idag, men det behöver tömmas oftare! Fyra stora hyreshus som delar på ett stort soprum och alla grannar är ju inte ordentliga. Och det luktar på sommaren för det töms för

sällan. – Så skapa ännu bättre soprum i framtiden och stäng igen/plombera alla sopnedkast i hyreshusen.

4 Vi har bytt från säck till tunna. Den var gratis! Det hade jag inte förväntat mig. Det borde de informera om! Det är inget problem att dra ner den till gatan 1 g/v. Sparar energi och går snabbare att tömma. Och det blir billigare för oss, ca 195:-/år mindre i kostnad jämfört med säck.

Tillgängligheten till återvinningsstation och god närservice är viktigt för att man ska kunna sortera mera. – Nyckelord är tillgänglighet, värderingar och ekonomiska incitament. Kanske borde man göra det dyrare för dem som inte sorterar. Sätt dit folk med plånboken!

Tiden är en viktig aspekt, ett nyckelord för all sophantering. – Hur göra vardagen enklare för folk? Vi kan säkert sortera mycket mer, men ej på bekostnad av tiden.

5 Jag tycker inte att de ska bygga ut återvinningsstationerna. Det räcker med det som finns idag där, tidningar, glas, kartong och plast, tror jag. Det är tillräckligtäckligt, som det ser ut där idag, så det skulle bara bli värre med fler sorters sopor. – Och återvinningscentralen, Görveln, är bra. Det går lätt att slänga där och det är bra skyltat. Men på Lövsta är det krångligt och stort. Se till att alla de här återvinningscentralerna blir bra, så funkar det i framtiden också.

6 Öppettiderna på återvinningscentralen måste vara mer generösa, om vi ska sortera mera i framtiden. Och på stationerna lokalt behövs det ytterligare kärl för att ta hand om annat avfall också. Det måste finnas många stationer, så alla har nära till dem, även de som inte har bil, alltså lättillgängligt.

7 När man slänger kartong på återvinningsstationen, så finns det inget ställe att slänga cellplasten på, enbart wellpapp. Vad gör man då med cellplasten? Borde finnas ett kärl för det också.

Ett exempel på fastighetsnära hämtning är lövavfall och grenar, som kan bli bättre i framtiden. SÖRAB erbjuder ett kärl för 600:- och hämtning ett antal gånger per år. Det verkar ju vettigt. I stället för att jag ska åka fram och tillbaka med släpvagn X antal gånger för att få bort det.

8 Närheten till återvinningsstationen har störst betydelse. När det är skräpigt runt omkring, så sänks motivationen. Det är rätt tänkt med de olika behållarna, men man får inte mötas av fulla kärl. Att det inte är snyggt och prydligt runt omkring beror på att folk slarvar. Handlar om vanligt hyfs, uppfostran – men tömningsfrekvensen borde ökas. Bra om man kan bli av med mer typer av avfall på "ÅS" i framtiden, alltså sådant som är rimlig storlek på.

Generellt gäller att det måste vara enkelt att sortera och göra sig av med sakerna. Om det blir jobbigt, så skiter man i det. – Enkelt och tillgängligt.

Kanske kan man se över *designen* på "ÅS", så det inte ser så anskrämligt ut. Bättre design på kärnen och inhägnat? Här finns nog en hel del att göra.

9 Enkelt! Bara rakt ut genom dörren till ett sophus, som ligger på gården. Det finns ingen tid till något annat. – Ge mig lämpliga förutsättningar, så kan jag nog ändra mitt beteende.

10 Det är bra som det är, har hämtning av hushållsavfall och tidningar. Skulle gärna ha fastighetsnära hämtning av glas också, men skulle det vara ekonomiskt försvarbart?

Det är irriterande att det inte finns en tunna på stationerna, där man kan slänga plastkassar, som man burit flaskorna i. Vad gör man med plastpåsar? Och de som ställer ut containrarna gör det ej ur konsumenternas perspektiv. Ordningen är fel. Glas och metall ska stå bredvid varandra. Dåligt uppställt, ej användarvänligt. Lapparna som talar om hur vi ska sortera är ofta sönder, förstörda av regnet. Satsa på enklare och mer överskådlig skyltning som tål alla väder.

11 Vårt nya sophus fungerar bra som det är nu. Tidigare hade vi containrar på gården att sortera i. Det är bättre med sophus och framför allt ligger det så nära för min del.

Det viktigaste är tillgängligheten, närheten, att de gör det så lätt som möjligt för oss. Det får inte innebära mer jobb att sortera, för det hinner vi inte med.

12 Tycker att det fungerar bra som det är idag. Slänger bara flaskor på återvinningsstationen. Resten hamnar ju i hushållssoporna utom det som jag kör till Hagby. Känner inget behov av någon ytterligare fastighetsnära hämtning, kanske batterier... men det har vi inte så mycket av.

Vi gör väl ungefär i vårt hushåll samma sortering som jag växte upp med. Vår 6-åriga dotter är väl ganska medveten om vad vi sorterar ut, t.ex. glas. Kommer väl göra som vi, om ingen säger något annat... Man tänker inte så mycket på sådana här frågor!

Informationen kring sopsortering

Vi diskuterar om det behövs mer information om hur man ska sortera och varför.

Även om man inte tror att det finns så stor brist på kunskap om sopsortering bland allmänheten, så tror man ändå att det behövs fortlöpande information och repetition om hur vi ska sortera och varför. Man efterlyser konkreta exempel, som man kan ta till sig. Det råder lite delade meningar om man ska ge oss dåligt samvete, dvs. info som berör oss och vårt samvete. Det viktigaste är att vi får: "Ett kvitto på att systemet fungerar från ax till limpa!"

Några förespråkar lokal info, dvs. vilken konkret nytta sorteringen gör ur det lilla perspektivet. Andra efterlyser mer övergripande nivå och generella exempel. – "Vad är poängen med att sortera? Viktigt att berätta om nyttan! Att man bidrar!" Och ytterligare en röst: "Passa på att nå folk när de är nyinflyttade i ett område, många unga familjer som inte har färdiga rutiner för det här".

1 Informera om vad som händer i verkligheten med det som samlas in, berätta vad det blir av pappret som du källsorterar och att det du gör är jätteviktigt! Peka på effekterna, om vi inte källsorterar. Hur många hushåll källsorterar? 'Om alla skulle källsortera, så skulle det få den effekten... Spara så och så många träd'. – Både positiv och negativ info behövs.

2 Folk vet hur de ska sortera, de får egentligen tillräckligt med info. Vi har en egen kanal – brf alltså – där man informerar om sånt, t.ex. sopor och om det händer något speciellt. Ändå behöver man nog informera ständigt om det här och fokusera på vad som händer i framtiden, om vi inte sorterar så och så...

3 Jag har fått all information via min sambo. Han tar större ansvar än jag. – Jag tror det behövs mer info om det här till allmänheten. Lokal info, som känns angelägen och det ska vara korta, enkla budskap! Konkreta exempel och förklaringar varför vi ska sortera mera. Visa bild "före och efter"... Viktigt att man lär sig göra rätt från början. Visa på resultat! (Men en sak begriper jag inte... Varför ska jag ta bort pappret från konservburken innan jag kastar konservburken? Min sambo påstår att man ska göra så...)

4 Ja, mer information behövs! Exempel behövs, tala om vad alla tidningar och glas, som Stockholm samlar in innebär! Uppvärmning av 10.000 villor... Konkreta exempel! Gör det enkelt och kort! – "Om vi inte sorterar våra tidningar, så kommer Aftonbladet kosta 20 kronor i framtiden!"

Det tar lång tid att bygga upp förtroende, men det kan raderas över en natt.

Vad är poängen med att sortera? Viktigt att berätta om *nyttan!* Att man bidrar!

5 Folk kan det här med sopsortering, om man vill – men man bryr sig inte. Det handlar mer om *vilja* än information. Har varit ganska mycket info kring det här. Men jag personligen tar inte till mig det; jag är inte så miljömedveten, inte så intresserad. Har även fått info på jobbet (äldreboendet) om det här, men vi slänger de flesta soporna bland kökssoporna, som sedan slängs i komprimatorn.

6 Basic info behövs hela tiden. Nya familjer flyttar in i husen i området hela tiden. De behöver kunskap om systemet och varför vi ska sortera. Men folk orkar inte ta till sig så mycket info, så visa bilder på kretsloppet osv. Tror också på att ge dem lite dåligt samvete, 'Ditt bidrag behövs...'. Visa konkret hur många villor som kan värmas upp eller vad man kan tjäna på det hela i kronor.

Passa på att nå folk när de är nyinflyttade i ett område, många unga familjer som inte har färdiga rutiner för det här.

7 Beskriv på ett konkret sätt vad som händer med soporna, så det *berör* oss. – Vad blir det av soporna, energi? Eller tippas allt ihop, som slängs i de olika containrarna?

Och jag tror att det behövs mer info om hur man sorterar också, för det förändras, så man behöver bli uppdaterad. Mer info på återvinningscentralen, som kan påverka oss, varför vi ska sortera och hur! Och ännu tydligare skyltning där. Förklara hur felsorterade sopor påverkar innehållet i containern. Förstörs hela idén med sortering, om några slänger fel?

Viktigt att ge info som berör oss och som kanske ger oss lite dåligt samvete...

8 Det är ju en utmaning att informera dem som inte tar sig till återvinningsstationerna idag. Skulle vara intressant att veta hur stor andel av befolkningen det är, som inte gör det. Är det 20% eller 80%, som slänger sina tomglas? – Borde vara intressant för kommunen att utreda och tala om för oss och anpassa systemet efter det.

Också intressant att informera oss om hur kedjan funkar. Vad händer med det jag lämnar? Det skulle bidra till motivationen att eventuellt sortera mera i framtiden. Men det ska vara ur det lilla perspektivet/kommunperspektivet. – Det kan lätt bli "Bror Duktig-kampanjer" från kommunen, som inte påverkar oss. Det måste komma ur den egna viljan, att man inser att man måste skärpa till sig.

9 Kanske handlar det om en viss kunskapsbrist. Jag vet inte om de informerar tillräckligt om källsortering. Berätta för folk varför vi ska sortera, vad det ger t.ex. i fråga om påverkan på ozonskiktet eller ekonomin i kommunen eller kanske fler arbetstillfällen. Förklara varför färgat och ofärgat glas ska separeras. Vad det blir av glaset. Gör det via pedagogiska inslag i t.ex. TV. Enkla bilder, lastbilen hämtar brunt glas och det blir bruna medicinflaskor. Förklara hela tiden!

10 Info via t.ex. en rapport från kommunen 1 gång/år, där det beskrivs vad som har hänt med avfallet. En feedback till oss som sorterar, då skulle kanske intresset öka. Det är ingen idé att skriva om det på hemsidorna, inte många går in och läser om sånt utan sätt upp info på soptippen. Ett kvitto på att systemet fungerar från ax till limpa!

Jag personligen behöver inte mer info om hur man sorterar. Det handlar bara om tillgänglighet/åtkomlighet, så sorterar man rätt. Barnen lär sig av sina föräldrar, vi har lärt dem hur det fungerar i vårt hushåll. Det är inget skolan lär ut. – Batterier är ett otyg, det konsumerar ungdomarna mängder av. Man borde uppfinna batterier i framtiden som inte är så farliga!

11 Jag tror att man vet hur man ska sortera. Handlar mer om brist på intresse och engagemang, om man inte gör det. Vår konsumenttidning, som är gratis, informerar mycket om sopsortering. Jag brukar bläddra igenom den, jobbar ju inom kommunen.

Om man ska informera mera, så handlar det mest om att berätta om vad som händer, om man inte sorterar. Ge oss fakta och bevis, vad som händer med miljön när man bränner, giftiga ämnen som påverkar.

12 Info om sopsortering? – Lite skeptisk, inte övertygad om fördelarna, men det kan bero på att jag inte är så intresserad – men om kommunen tycker att det gör någon nytta, så borde de informera kontinuerligt om sopsortering. Även om mycket av sorteringen är självklar, så behövs det nog information och repetition.

Kanske borde informationen på tydligt sätt visa någon typ av resultat, vad sorteringen innebär konkret i resultatväg. Något konkret som är lätt att förstå både ur det lilla perspektivet (kommunperspektivet) och det stora perspektivet.

Inställning till återanvändning utifrån "avfallstrappan"

Vi visar upp bilden av "avfallstrappan" och för en diskussion utifrån den, mest handlar det om steget "återanvändning" och hur man ser på det.

Under samtalets gång har det spontant kommit upp tankar kring en ökad återvinning i framtiden och förväntningar på att vi kommer kunna återvinna mer och mer. Däremot trodde man inte på en minskad konsumtion, som skulle kunna leda till att minska mängden avfall. – När det gäller återanvändning, så är det många som tror att den kommer att öka i samhället i stort framöver. Skälen är främst för att det har blivit så enkelt att köpa och sälja via nätet och att man får ut något ekonomiskt av det. Citat: "Det är roligt och dessutom får vi pengar för sakerna och det är bra att det återanvänds." Nytt citat: " Det är ju korkat att kasta prylar om man kan få en liten slant för det."

Men det finns även de som är tveksamma till återanvändning för egen del. Man anser att man har tillräckligt bra ekonomi för att kunna köpa nytt och man har inte tid med sådant här. Och det kan upplevas ofräscht att återanvända t.ex. kläder och möbler. Citat: "Återanvänder inte prylar och kläder utanför familjen."

1 Vi går på loppis ibland och köper småsaker, lampor, möbler... Det är kull! Vi köper och säljer inte via nätet. Sålde en ridsadel privat en gång... Nej, vi samlar på hög och har väldigt fullt hemma!

Men en gång har jag använt mig av Fyndtorget på intranätet på jobbet. Sålde urväxta skridskor och flytvästar. Det är typiska återanvändningsgrejer.

Jag tror att det här handlar om uppfostran och hur man är som person. Lite äckligt med andras saker, som man tar över... Otänkbart för min mamma att köpa använda kläder, stoppade möbler. Man präglas av föräldrarna, en inne-

boende känsla för vad som känns fräscht och ofräscht att återanvända... Men jag är övertygad om att det sker mer återanvändning nu än när jag var liten och det är Blockets förtjänst. Fast ibland är det enklare att slänga, tycker jag...

2 Vi köper och säljer mycket på Tradera, nästan varje vecka. Jag samlar på barometrar och köper mycket därifrån. Men vi säljer också mycket, t.ex. jeans, mobiltelefoner, skivor, böcker. Det är *roligt* och dessutom får vi pengar för sakerna och det är bra att det återanvänds.

3 När det gäller återanvändning och Blocket, så står jag på en gräns mitt emellan... Spontant tycker jag att det är jättebra att sälja på Blocket, men jag ägnar mig inte åt det... – Sambon köper dock en del, t.ex. TV-spel. Tror att det kan bli aktuellt för mig också i framtiden, om man får barn... Men jag har vuxit upp med att köpa nytt och slänga det gamla. Handlar nog mest om en ekonomisk fråga, om jag har råd så vill jag hellre köpa nytt trots allt. Hellre en ny fräsch soffa för några tusenlappar mer, än en gammal och ofräsch.

4 Vi som växte upp på 60- och 70-talet är vana vid att kasta och köpa nytt, inte mycket för återanvändning... Min pappa, som är född 1937 sparar på allt. Det fick han lära sig hemifrån. Farmor & farfar hade det magert ställt, den generationen återanvände prylarna, men min generation köper nytt! – Det kommer att bli mer naturligt för mina barn att återanvända. Tror att det kommer att svänga med barnen/pendla över men av en annan anledning för dem än för min farmor. Dottern Ella (8 år) kommer att leva annorlunda än jag, det är jag övertygad om.

5 Jag kastar eller skänker bort, men jag sålde en bäddsoffa på nätet, som jag inte hade plats för. Den var fin och ganska ny, så det var ju bra att jag fick en slant för den. Köper en del på Tradera som t.ex. tavlor. Kan hitta saker som inte finns längre ute i affärerna och det är bra pris.

Tror att det här kommer att öka i framtiden. Det är enkelt att köpa och sälja på nätet och det är pengarna man är ute efter – ingen annan anledning.

6 Vi är inte så bra på återanvändning. Lämnar till klädinsamlingen och möbler hamnar ofta hos svägerskorna och deras familjer eller till landet. Köper och säljer inte på nätet. Vi har inte tid till det! Tror att återanvändning handlar om en ekonomisk fråga. De som har det bra ställt bryr sig inte. Många ungdomar handlar second hand. Det är kul, en kul trend. – Tror inte att det blir någon stor ökning av återanvändning i framtiden. Vi har det så bra i Sverige. Handlar nog mest om vissa grupper som inte har så bra ekonomi, som kommer att återanvända mer i framtiden. – Däremot tror jag på mer återvinning i framtiden. Då är det ju inga känslor inblandade...

7 Vi återanvänder saker och lägger ut prylar på Blocket. Det tar emot/känns fel att slänga saker som är hela och man måste ju göra sig av med saker hela

tiden. Lämnar kläder till second hand också. – Köper en del via nätet, men det är en prisfråga i så fall och inte för att det är en 'fin tanke' att återanvända.

Tror inte att mängden avfall kommer att kunna minskas i framtiden; ser ingen möjlighet att stoppa konsumtionen, är inte emot det heller. Det finns ingen väg tillbaka. Vad vi kan göra är att sortera vidare och återvinna mer i framtiden.

8 Återanvändning? Blocket? Second hand? – Vi säljer och köper kläder, dels av ekonomiska skäl och dels för att det känns dumt att kasta sådant, som är fullt användbart. Säljer mer än vad vi köper.

Hur vi kan påverka "avfallstrappan"? Konsumenterna kan trycka på, så producenterna ställer om sig till miljövänliga produkter.

9 Återanvändning? – Jag använder sakerna tills de är slut, sedan köper jag nytt, kvalitetsvaror. Jag producerar inte mängder av sopor. Men i samhället i stort ökar återanvändningen. Folk köper och säljer på Blocket för att de vill ha in några kronor. Vore det gratis, att man skänkte bort sakerna, så skulle folk inte ägna sig åt det. Folk är snikna. – Det är skillnad när det gäller kyrkor som gör en god gärning, när de samlar in kläder och skänker dit det ska.

10 Vi köper och säljer möbler och spel till barnen och deras apparater på Blocket. Men vi skulle aldrig köpa hushållsmaskiner eller liknande på det sättet. Äldre maskiner som drar energi, svårt att avgöra om det skulle vara ett bra köp. – Främsta skälet till att vi köper på Blocket är att det är billigare, möbler är ett exempel på sådant som lönar sig att köpa/återanvända. Det är just att ägna sig åt sånt. Även kläder har vi sålt till second hand. Tror att sådan här återanvändning kommer att öka i framtiden. Smartare och bättre att handla så. Tror även att barnen/nästa generation kommer att ägna sig åt det här. De ser att det går att få saker till överkomliga priser.

Tror att hela samhället kommer att bemöda sig om att återvinna ännu mer i framtiden. Finns massa förpackningar som inte borde finnas. Man måste inskränka friheten hos producenterna som gör förpackningar, som kan se ut hur som helst. De kommer att bli tvungna att anpassa sig med tanke på klimatförändringarna.

Tror att man har överskattat vårt sätt att arbeta i Sverige jämfört med andra länder. Genom vår höga konsumtion är vi stora miljöbovar.

11 Vi återanvänder inte så mycket i vårt hushåll. Ofta går ju sakerna sönder, t.ex. TV:n och då hamnar den på återvinningscentralen. Ger bort babyprylar och barnsaker till vänner och bekanta. Har precis köpt en begagnad barnvagn av en vän. Återanvänder inte prylar och kläder 'utanför familjen'. Skulle inte köpa något på Blocket, men tror att det blir en viktig bit i framtiden. Mer och mer kommer att köpas via nätet, men inget för oss.

12 Återanvändning? Slängt gamla möbler när vi köpt nya. De gick inte alls att återanvända. Gamla kläder lägger vi i hjälporganisationernas containrar. Kastar annars det mesta på Hagby eller har kvar det i förrådet... Skulle inte kasta något som var bra.

Tror att återanvändning kommer att öka i samhället, för det är så enkelt att använda sig av nätet. Det är ju korkat att kasta prylar, om man kan få en liten slant för det.

Medborgarnas ansvar för avfallshanteringen i framtiden

Frågor som tas upp är följande: "Vilket ansvar som medborgare anser man sig ha för avfallshanteringen? Tror man att medborgarnas ansvar kommer att öka i framtiden? Är man själva beredd att ta ett större ansvar?"

Man vill gärna tro att medborgarna kommer att ta ett större ansvar för avfallshanteringen i framtiden, att nästa generation/barnen kommer att göra det. Citat: "... Mina barn, som är 8 och 5 år, kommer inte leva som jag/'slösa' som min generation." – Flera pekar på att skolan tar upp miljöfrågorna och att dialogen, som förs i samhället, påverkar nästa generation positivt.

För att ta ett större ansvar redan idag, så krävs det förutsättningar för det. Människan är av naturen lat och citat: "... vi gillar vårt sopnedkast...!"

Och är kvinnorna mer beredda än männen att ta ett större ansvar? – Citat: "Funderar på om kvinnor tar större samhällsansvar än männen, för vi är blödigare, mer sentimentala, tänker på våra barns framtid..."

1 Jag tror att fler börjar vakna och de som inte sorterar idag, kommer nog göra det i framtiden. Folks medvetenhet och ansvar kommer bli större, men samtidigt kommer det alltid att finnas de som aldrig bryr sig 'för det spelar så liten roll vad jag gör'. – Ren lathet, ingen motivation osv.

Alla varningar man läser om i tidningarna om miljöförstöringen i världen får nog folk att tänka lite extra. – Mina barn kommer nog sortera mer, det hoppas jag verkligen. De pratar nog en hel del om miljön i skolan. Dottern sköljer ur mjölkförpackningarna, men då säger jag till henne att hon inte behöver göra det, för vi sorterar inte ut mjölkpaket, vilket förvånar henne... och då skäms jag lite.

Tror att man kan komma mycket längre med sorteringen i framtiden. – Men det kanske är en 'mammagrej'... Funderar på om kvinnor tar större samhällsansvar än männen, för vi är blödigare, mer sentimentala, tänker på våra barns framtid...

2 Det är mycket möjligt att våra barn kommer ta ett ännu större ansvar än vi. – Barnen är jätteduktiga på att sortera, har fått mycket info i skolan, så de kommer nog sortera mycket i framtiden och de skulle göra det för miljöns skull.

3 Jag tror och hoppas på att vi alla kommer att ta ett större ansvar i framtiden för avfallshanteringen. Det pratas mer och mer om miljön och klimatfaktorerna. Kommer fram nya forskningsresultat hela tiden. Just nu är det inne att diskutera klimatfrågan och det kommer att hålla i sig och påverka hur vi ser på avfallet i framtiden.

4 Tror att nästa generation kommer att ta ett mycket större ansvar än min generation! Mina barn, som är 8 och 5 år, kommer inte att leva som jag /"slösa" som min generation.

5 Jag hoppas kanske på att min son kommer ta ett större ansvar i framtiden. Hoppas han blir bättre än mig... De är duktiga i skolan på att prata om miljöproblemen i framtiden, så det påverkar kanske honom, fast han är väldigt lat idag. – Tror inte att jag själv kommer ta ett större ansvar i framtiden. Om vi jämför med andra länder, som jag känner till, så måste vi vara bland de bästa på att sortera sopor. Frågan är om nästa generation verkligen kommer att göra mera än vad som görs idag.

6 Jag tror att man kommer ta ett större ansvar i framtiden. Se på vår son, han har det med sig både hemifrån och från skolan. Hög miljömedvetenhet i skolan, de sorterar matrester där också. Det försiggår en dialog i samhället, som påverkar nästa generation och det är jättebra!

7 Samhället måste ta ett större ansvar tillsammans med medborgarna. Man kan ju inte göra sopplatsen till en klassfråga, att inte medborgaren har råd att sortera och slänga sina sopor. Om det börjar kosta, så slänger folk soporna i skogen och på rastplatserna. Svårt att lägga kostnaden på sophanteringen, utan snarare på själva varan när man köper den. – Dessutom är ju soporna en intäkt för de som gör el.

8 Ja, den enskilde medborgaren kommer att ta ett större ansvar i takt med att medvetandet ökar, eftersom det pågår en ständig debatt i ämnet. Och att det ges förutsättningar att vara miljövänlig och kunna sortera genom att det är enkelt, lättillgängligt, generösa öppettider osv.

Men vi gillar vårt sopnedkast...!

9 Jag tror att vi kommer att bli mer medvetna. Samhället kommer att se till att vi blir det! Se på min arbetsplats t.ex., där skiljer vi på vitt och grönt glas, har två olika tunnor och sorterar papper/kartong för sig, för att någon har bestämt det åt oss och då gör vi det.

Om jag är beredd att ta ett större ansvar? – Det dåliga samvetet kanske slår till. Kanske kan jag omvärdera saken, om jag känner ett tryck utifrån, om någon talar om för mig, vad det hela leder till. – Om de tar bort sopnedkastet utanför

dörren, så måste jag ju förändra mitt beteende – men kunskap är nummer ett, om man ska ändra på något!

10 Beredd att ta ett större ansvar? Ja, om man bemöts med respekt och inte överförmyndartan utan visar att samhället och medborgarna jobbar i samma riktning. Ge oss ett kvitto på att arbetet med att sortera är värt något – inte bara en gest!

11 Vi kommer ta ett större ansvar om lagen säger att vi ska göra det, men inte annars. Det beror på bekvämlighet, lathet.

Jag har inte blivit uppfostrad att vara miljömedveten. Det var först när soprummet kom i augusti, som jag har ändrat beteende och börjat sortera mera och anledningen är att det är bekvämt och lättare än tidigare. Ser det som min skyldighet att sortera nu när vi har fått förutsättningar för det. Och så får man ju hoppas på att det fungerar hela kedjan ut, men man har ju hört att de blandar ihop allt... men jag har i alla fall fullgjort vad jag kan göra!

12 Tror att vi alla kommer att ta ett större ansvar. Handlar ju om miljöpåverkan, står ju nästan varje dag något om det i tidningarna. Sophantering skulle kanske tjäna på att haka på debatten om miljöpåverkan, nu handlar det mest om miljöbilar, utsläppsrätter och koldioxidutsläpp. Lite negligerat det här med sophantering i förhållande till andra källor som påverkar miljön.